

આપની દીર્ઘદ્રષ્ટિએ શુભાર્થ કર્યો છે શક્યતાઓના એક યુગાનો.

પ્રત્યેક વચનને સ્થાયી વિકાસમાં રૂપાંતરિત કરીને
અમે આપના વારસાનું ગૌરવ કરીએ છીએ.

ધીરબાઈ હીરાચંદ અંબાણી

(૨૮.૧૨.૧૯૩૨ - ૬.૭.૨૦૦૨)
ફાઉન્ડર ચેરમેન - રિલાયન્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ

ન જાયતે ગ્રિયતે વા કદાચિત્ત્રાયં ભૂત્વા ભવિતા વા ન ભૂયઃ ।
અજો નિત્યઃ શાશ્વતોऽયં પુરાણો ન હન્યતે હન્યમાને શરીરે ॥

આત્માને ના જન્મ, ના મૃત્યુ; ના આદિ, ના અંત.
આત્મા અજન્મ, અમર અને સનાતન સદાચ.
દેહ પામે નાશ ત્યારે પણ, આત્મા તો અવિનાશી.

- ભગવદ્ ગીતા (અધ્યાય ૨ - શલોક ૨૦)

પ્રેમાળ સ્મૃતિમાં
કોકિલાબેન ધીરબાઈ અંબાણી તથા પરિવાર

Reliance
Industries Limited

Growth is Life

www.ril.com

શોલિત ટેસાઈ

feedback@bombaysamachar.com

એ દિવસોમાં ગજલપ્રવૃત્તિમાં પૈસા નહીંતા, પણ પ્રેમ?!
વાચાયુદી? માર્ગવ?! અધ્યાત્મ અપરાધાનીં...
વડીલોની એક જ ખ્યાલિશે ગજલને સાહિત્યમાં મોટો
મોટો આલા દરજોની મળે અને સ્વભાવે બધા વાયોલો
કેવાતી મીલદાર! ખાનદાન! વિનોડો! એમના એ સ્વભાવને
ફાસટો ઉપાયનું જો તો મધ્યદિન સર્વીયલ દાઢીયાના
ખુદ્વિ વગનાં હલેસાંપોર હવાબાજ બાળકો કવિતાને
અપાસત કરવાની પેરવીઓં દાઢી પર સોનેરો લેવો કરવા
પર હતું કે અમારો કોઝ આવી ગજલ બચાવવા. બહુ
લાંબું સંભાવણ નથી જ કરું. પણ કૃષ્ણ બધા ઠિક્કમ
દટાઈ ગયા અને ગજલ કયાની કર્યાં પહોંચ્યો ગઈ! આ
તિકડમાંનો તો ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદને ચ
પક્ષધારાનુસત કરી નોંધી હતી. આ તો બહું થાણે
મતદરોનું કે એમણે લંપટ લોલું પીરિંબ રોંગડીથી
પરિષદન વાયોલો મૂળી દીધી પૂર્ણ સરસર પ્રમુખ રૂર્દ
નિરોદીની ગતિશીલ, મતિથી વધ્યમતી ટીમના હુદામાં.
કોઈક કોઈક સનાના નાયકાની વિનુસકના હોવા છતાં
પરિષદ દ્વારા જે કામ થઈ રહાં છે અન્યાં એ વારુંવા
તો આપો એક મુક્કો પડે.

આપણો આપણો ખાનગી વાત આગળ વધારીએ તો
આજે તમારા કપાળે ગજલનું તિલક કરવા સૌથી પહેલા

આવી રહ્યા છે ગુજરાતી ગજલના સૌથી માયાળું સમર્થ
શાયર ગની દર્દીવાલા જેમણે સુરતીઓનો વખો તો
સુંદર સિદ્ધાં જ, ગુજરાતી ગજલના ભાતીગળ પોતાને
ય અદ્ભુત ભરતકમથી ગુંધું.

દિવસો જુદાઈના જાય છે એ જરૂર મિલન સુધી
મારો હુદાયાની લઈ જોયો મુજ શરૂઆતે જ શવજન સુધી

ગની દર્દીવાલાને અર્પણા

ન અદે છે જાળ કોઇ મને, સફર આદર્દું અગન સુધી
સૂર બાંગના થરી હોક પર, હું જરૂર હોમ-હંવન સુધી
છે રિવાજ ખૂબ જૂના બધા, હું કુરતા રેતાતી કિંદગી
બલે રણથી રોજ હું નીકળું, હે જવાનું મારે યથન સુધી
છું હું વખ સુસત સીધું, સરળ અને આપ ભાત ગુંધાયલી
બહુંગી આપની ઓદાણી, હું પદ્ધતું શેત કંન સુધી
તે બરી પલક 'ને કરી અલગ, મને મોકદ્યો છે હારા ઉપર
મને આવે તું જ મનાવા, મને દોરેને! એ પતન સુધી!

ના અદે છે જાળ કોઇ મને, સફર આદર્દું અગન સુધી
સૂર બાંગના થરી હોક પર, હું જરૂર હોમ-હંવન સુધી
છે રિવાજ ખૂબ જૂના બધા, હું કુરતા રેતાતી કિંદગી
બલે રણથી રોજ હું નીકળું, હે જવાનું મારે યથન સુધી
છું હું વખ સુસત સીધું, સરળ અને આપ ભાત ગુંધાયલી
બહુંગી આપની ઓદાણી, હું પદ્ધતું શેત કંન સુધી
તે બરી પલક 'ને કરી અલગ, મને મોકદ્યો છે હારા ઉપર
મને આવે તું જ મનાવા, મને દોરેને! એ પતન સુધી!

મુંબઈ સમાચાર

LIKE &

/Mumbaismachar4u

ભલે તુંથ હું સીદું રોજાનું, છતાં એક સત્યની જાણ છે
એ કાણ વાણીશ ગજલની ની, એ કાણ જાથશ ગજન સુધી

* * *

મધ્ય પ્રદેશના લેખા અને માતુભાષા ગુજરાતી ન
દોવા હત્યા ગુજરાતી ગજલના અંગીવાના કરનાર
સવાય ગુજરાતી કિવ કેલાસ પેંડિતે મનકર ઉધાસને
ગુજરાતી ભાષામાં વર્દ આવાયો માંનીને સતત નવા
કવિઓને મુશ્યાસામં દન્ટોઝસ કરવાના સર્કમો કરતાં
પર રૂપો તો વિદાય લઈ લીધા.

ચાન! ઉજેને સુખન મારી જ માફક હેતરી આશે
પ્રથમ એ ઘાર કરશે ને પછી જ જીવો થરી આશે
કેલાસ પેંડિતને અર્પણા

* * *

જવન ઉપર ન કરતો કોઈ દિં હુક છેતરી આશે;
તને એ મોત થય મારી જ માફક હેતરી આશે.

ખરોડીની નદીની શરે તું યોગ વસુ વજબી બારે
બારોમાં તને મૂલ્યાની રેકડ છેતરી આશે.

નથી યાદોમ કરવાની હવે વૃત્તિ કોઈમાં પણ
ધરીને વેશ મદિના, નુંસંક હેતરી આશે.

બલે હો જીવદયનો દાવો, મુદ્દો મુખ્ય છે પેયા
બાળ છે ખાનગીમાં ખૂબ દિસક, હેતરી આશે.

નફુંનો વિના તીવી શકાશે એક પગ અહીંથી

તને, એ વહોના વાયો યાદું હેતરી આશે.

* * *

આજે આખરે તમને બથ બરીને બેટવા આવી રહો

છે ગુજરાતી ગજલનો વાયલગઢ... ગજલને અનેક
માટીલ દોવાનું કલમકર્મ જેમને નિમિત્ત બન્યું એ
ગુજરાતી ગજલને સરેકી પાનો ચાલવનાર અમૃત
વાયલની આ ગજલથી તો તેમે પરિચિત છો જ.

ગમણું આંધોમાં કાજણ થઈ લેરાઈ જવામાં વિજાત છે

ચાન્યનો વિધ જો ને નથી, ચારી જવામાં વિજાત છે

પણ એમને અંજલિ આપતી આ ગજલ તો જુઓ

મારા સાહેબોનો !!!

* * *

ના બાળ મળો કોઈને પગ, હુંપણ જવામાં લિજાં છે
જુંથ હું સતતાં હંદ બની, ધરબાદ જવામાં લિજાત છે
આપે તું મને જોયા ત્યારે હું સાઝે-નરવો સુસત બન્યું
થોડોક નદીની શરે તુંથ થોડાં બાઈ જવામાં લિજાત છે
એ છાછે એ પ્રતિસાદ દા શિશુઓને નમણું ચાચવાનો
શિશુઓને કિંદગી વેશ મદિના, નુંસંક હેતરી આશે.

નિંજની મસ્તિની ઓસરિયું હુંથીને પવન સમે કેતાં

ધરાયો લોંગ તમારી હુંથીને પણ તમારી હુંથીને

બીજાના નામેને પણ તમારી હુંથીને પણ તમારી હુંથીને

નિંજની મસ્તિની ઓસરિયું હુંથીને પણ તમારી હુંથીને

બીજાના નામેને પણ તમારી હુંથીને પણ તમારી હુંથીને

બીજાના નામે

મહેશ્વરી

feedback@
bombaysamachar.com

જૂની રંગભૂમિના નાટકો જનતાને અનહાદ પ્રિય હોવાના અર્પે કારણો હતા. એનાથી એમનું મનોરંજન થતું અને કાયરેક મુકે લુદીમાં માર્ગદર્શન આપતા પાઠ પણ શીખવા મળતા એ મ્રદુભા કારણો તો ખરા જ. સાથે સાથે નાટકનું કથાવસ્તુ ઉપરાંત એના ગીત, એના સંવાદનું રસિકોને આકર્ષણ થતું, જૂની રંગભૂમિના નાટકમાં એક બેટબાળ નામને પ્રકાર જોવા મળતો. શ્રી દિશી નાટક સમાજ સાથે જોડાયેલી હતી એ દિવસો દરમિયાન એક અનુભવી કલાકારે મેરે એના વિશે સમજાતું હતું. બેન ફારસી શાખ છે જે નાન અથ બે કરીના નાની કવિતા એથે થાય છે. બેટબાળ એટલે એવો હૂંકી કવિતાનો કરવી કે ગવાવો. આ સમજાણ આપી એ મુરજ્ઝો કલાકારે નાટકમાં ‘બેતબાળ’ના એક એતિહાસિક નાટકના ઉદ્ઘાટનાના વાત કરી હતી, જે ‘મુંબઈ સમાચાર’ના કલા રસિક વાયકો માટે રજુ કરું છે.

‘સપ્રાત હર્ષ’ નામના એતિહાસિક નાટકમાં ધર્મનું પાત્ર માસ્ટર શનિને બેઠકથું હતું. માસ્ટર શનિ બેટબાળમાં લલકારતા કે દેખાવ બદલ્યે ફરજનોના દાવ બદલતા નથી, સમય બદલે છતું તંત્ર સ્વભાવ બદલતા નથી. સામે ગૌડ રાજી નિશ્ચાર દેવના પાત્રમાં લાખાવાબ નાર મોહનલાલ જવાબ આપતા: વાંચિના ઉત્સાહાના કંઈ તાલ બદલતા નથી, સિદ્ધ કરી મૂઢના કંઈ બાલ બદલતા નથી. સર્વ છૂટ્યા પછી એના ખ્યાલ બદલતા નથી, એમે બદલશું અમારા દાલ બદલતા નથી. નાટકમાં કલાયાની પાત્રમાં માસ્ટર પહુંચાડ પત્ર પર ફિકાર વરસાની કહેતા: પત્રીની તપુણો છે ન્યાય, સામે પત્રીનો અન્યાય છે, ઓને મણ સન્નામાં નિદા પત્રાની થાય છે. તમારી અપકિર્તિમાં ઈક્ષત અમારી જાય છે, તમે શરમાન નથી પણ આ ચૂંકીઓ શરમાય છે. આ બેટબાળ પરી ખ્યાલ અને આપું ખ્યેટર તાણીઓના ગડગડાથી ગુજી ઉડતું. દશકો વિનાની નાટકોને બેટબાળને કલાકાર બેઠાને નાટકનું હુંસિંહ વિભાગ બેટબાળને કૃતિના પ્રાણી જીવાથી હોવાના પ્રાણી જીવાથી હોવાના નાટકોમાં જીવાને સંવાદને

અને મગનલાલ ‘મારટર શનિ’ બની ગયા

મૂળ નામ પ્રાગસુખ હરિયંક, પણ એમની એદાકાની સરખામળી કેટલાક લોકોએ મૂક વિત્તિપોના ઓક્ટ્રેન - એમેરિકન એકત્ર એવી પોલો સાથે કરી હોવાથી પ્રાગસુખ હરિયંકમાં હથી અને પ્રાગસુખ એદીપોલો તરીકે અણાન પાત્રાં ‘ઉમા-દેવી’માં ‘ગોડિયા’ની ભૂમિકા ભજવી ‘સનોસે સનોસે શું શું કે ને નાટકની નાના જાય, નાનાને વોંદોના નાયકોને એનો સોનારામાં ગોંધાં ગોંધાં’ ગાઈને લોકપિયા ખાચા હતા. ખલાનાયકની ભૂમિકામાં ખીલી ઉઠતી, ‘સરસ્વતીયંક’ની એમની શરાયાની ભૂમિકાની ખૂલ પ્રશનાથ થઈ હતી. ખલાનાયકની ભૂમિકા ભજવી અભિનેતા માસ્ટર શનિને પણ લોકપિયા મેળવી હતી. બુંદં અથવા માટે શાશ્વતાની અભિનેતાનું મૂળ નામ હતું મગનલાલ. ‘દીપી નાટક’માં હતું એ સમયે ઈપની કોંદા નાટક ભજવાના આવી હતી ત્યારે તંત્રાં એક સંક્રામનું એ સરકસના ઉપરી ગોરાની મુલાકાત વનતે તેમણે મગનલાલને ‘હેરો સની’ કરીને બિરાયાચા ત્યારથી અભિનેતા ‘મગનલાલ’ મંદી ‘શનિ’ નાની જાય હતા. શનિ માસ્ટર પછી ‘આય નેતિક નાટક સમજાં’માં હતા અને ત્યારે મા પ્રથાદે પણ એક મશારૂ અભિનેતા તરીકે ખ્યાતિ મેળવી હતી. નાની ઉત્તરમાં ગુજરાતી ગોરાની પ્રાણ પ્રીતી દીઘા કે તેમના અભિન્યાસ પર કોણો ગોરી વોલી ગયા હતા અને તેમનું નામ જ ‘અહલાની’ પરી ગયું હતું. જૂની રંગભૂમિના કલાકારોના નામનો એતિહાસિક અંત્યેત્ક રૂપી હતું.

અમેરિકા પહોંચ્યાની સાથે જ ‘ક્ષુભૂતર’ ઉડી કેવા કેવા જોખમ બેદવા તૈયાર થતા હોય છે. ગયાની ઘણનાને આંચો આપોએ અને સાથે સાથે રમણી નાટકમાં જીવાનું ગુજરાતીની અધિકાન્યો પ્રેરિત છે.

હવે સાથે રહેવા ભેગા થયા છીએ: ઉદ્ઘાપ ઠાકરે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: શિવસેના (ચુલ્લીટી)ના વડા ઉદ્ઘાપ ઠાકરેએ શનિવારે કંઈ હતું કે તેઓ અને મનસે વડા રાજ ઠાકરે એક થથા માટે ભેગા આવ્યા છે કરાણા કે મરાઠી ગોળખ અને હિન્દી ભાષાના 'લાદવાના' મુદ્દે બે દાયકા પણી પિતરાઈ ભાઈઓએ પહેલી વાર રાજકીય મંચ રેશ કર્યો હતો.

ભારતપણી આપોલાની ડેકલની સરકાર દ્વારા હિન્દી ભાષાના જીઅર (સરકારી આદેશ) પાછા જેંવાંનાં આવ્યા તેની ઉજવાણી માટે અઈં વરલાંમાં એક 'વિજય' રેલોને સંભોધતા, ઉદ્ઘવે આગામી પાલિકા ચુંટણીઓનો સાથે લડવાનો સર્કેન આપ્યો હતો.

'અમે સાથે રહેવા માટે ભેગા થયા છીએ. અમે સાથે મળીને મુંબઈ અને મહારાષ્ટ્રની પાલિકાઓને અને મહારાષ્ટ્રમાં સત્તા કંબંજ કર્યો હતો.'

મુંબઈમાં દાઢ-ગ્રોકાફલ પાલિકામાં દાયકાનોથી શિવસેનાએ દબદ્દો રખ્યો છે, અને અચ્યુતનિસિપલ કોર્પોરેશનાની ચુંટણીઓનો આગામી મહિનાનામાં થવાની શક્યતાઓ છે.

સ્ટેજ પર બેઠેલી એકમાત્ર વ્યક્તિન ઉદ્ઘવની સામે બોલતા રાજ ઠાકરેએ એવો કટાક કર્યો હતો કે મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડાવાની સિધ્યાનાના રાખપક બાળાસાહેબ ઠાકરે અને અચ્યુત લોલો ન કરી શક્યા તે બંને પિતરાઈ ભાઈઓને એકસાથે લાદવાનું કામ કરી દેખાયું છે.

૨૦૦૫માં પોતાના પિતરાઈ ભાઈ સાથેના રાખપક મંત્રભેટોને કારણે શિવસેના છીઠી દીયા પણી, (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

રૂદાલી ભાષણા: ફડણીવિસે ઉદ્ઘાપ પર કટાક કર્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: શિવસેના (ચુલ્લીટી) પ્રમુખ ઉદ્ઘાપ ઠાકરે પર અગ્રન્યસ પ્રધાર કરતાં મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણીવિસે શનિવારે જાણાયું હતું કે મરાઠીની સંયુક્ત વિજય રેલોનાં 'રૂદાલી' (વાયવસાચિક શોક વ્યક્તિ કરનાર) ઐનું ભાષણ આપ્યું હતું.

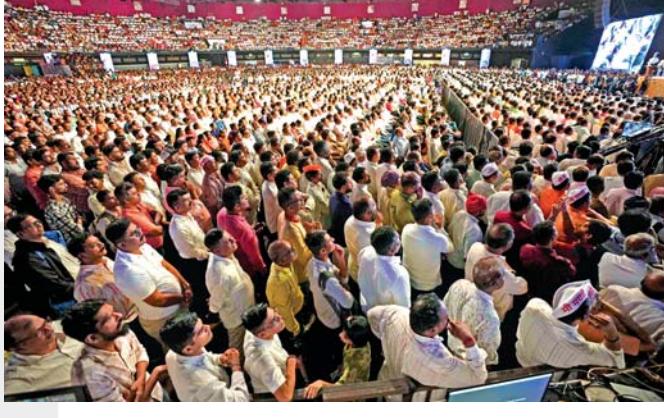
ફેન્ડરપુરમાં અધારી એકાદશી પેદેલાંની તેમની મુલાકાત વખતે રેમણે બે ટાકરે પિતરાઈ ભાઈઓને રીથીએ ભેગા કરવાનું શેય આપવા બદલ મનસે પ્રમુખ રાજ ઠાકરેનો 'આભાર' માન્યો હતો.

'બાળાસાહેબ કાર્યક્રમ' મને અશીવિહિત આપી રાખ દુશો. મને કેવામાં આવ્યું હતું કે 'વિજય' રેલો હોય જોએને, પરંતુ તેમાં 'રૂદાલી' ભાષણ સાભળણ મળ્યું' એનું ફડણીવિસે ઉદ્ઘવાનો આડકારો ઉલ્લેખ કરતા કંઈ હતું.

'રૂદાલી' શબ્દો અર્થ ચોક્કસ (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

ગરદી અંદરની અને બહારની

વરલીમાં ઠાકરેઓની સભામાં હાજરી આપવા હજારોની સંખ્યામાં ટેકેદારો ઉમ્મી પડ્યા હતા. ગેટ બંધ કરતા એ ફૂદાવિને લોકો અંદર ગયા હતા. ડોમ પણ ખીચોખી બારાઈ ગયો હતો. (અમય ખરાડ)

૧૨૬ પવારને જે ન જાણ્યું એ અજિતદાદાએ કર્યું: સહકારી સાકર કારખાનાના અદયક્ષ બન્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: બહુચર્ચિંહ માલેગાંબ કોઝોપેરેવિલ શુગર ફેક્ટરીનો અધ્યાત્માર કોન્સોપ્લાવમાં આવ્યો છે એ રેલેમાં ઉપર વર્ષમાં અનુભવ હતું છે. નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અજિત પવાર બિનાસરીએ ચુંટાંયું હતું કે મરાઠીની સંયુક્ત વિજય રેલોનાં 'રૂદાલી' (વાયવસાચિક શોક વ્યક્તિ કરનાર) ઐનું ભાષણ આપ્યું હતું.

ફેન્ડરપુરમાં અધારી એકાદશી પેદેલાંની રીથીએ પરંતુ હોય જોએને, પરંતુ તેમાં 'રૂદાલી' ભાષણ સાભળણ મળ્યું' એનું ફડણીવિસે ઉદ્ઘવાનો આડકારો ઉલ્લેખ કરતા કંઈ હતું.

અભિપ્રેક શુક્લા (૩૦) શુક્વરારે સાહિતે ૮ વાગ્યે બોર્ડરસર રેલે સ્ટેશન પર ચંચિંટ જતી દૈનાંથી માટ્યો હતો, એમ પ્રકાશનમાં ઊરતી વખતે બેગ દૈનાંથી બૂટી ગયો હતો. તેણે નાના માલેગાંબમાં સત્તા ફેલીની વિસેના કાર્યક્રમાં સંકષણ થયા છે.

૩.૨ લાખ રૂપિયાની ગુમ થયેલી બેગ જુઓરીપીએ મેળવી આપી

પાલઘર: જિલ્લામાં સરકારી રેલે પોલીસ (જુલ્લીટી)ના કંચિયારીઓને ચુ. ૩.૨ લાખ રોડ રેલેલી બેગ શોશે, તેના માલીકને પરત કરી હતી. તે બેગ જીથી આપી હતી, અને ટેન તાંનું પણેંચતા જે તેમો બેગ જોગાની સંગ્રહાસંકણ રાખ રહ્યા હતા.

યોગ્ય પાક્ષિક પૂર્ણ કર્યા, બેગ શુક્લાને પરત કરવામાં આવી હતી, જેમણે તો કોણો હોય જોએને, પરંતુ તેમાં 'રૂદાલી' ભાષણ આપ્યું હતું.

અભિપ્રેક શુક્લા (૩૦) શુક્વરારે સાહિતે ૮ વાગ્યે બોર્ડરસર રેલેલી બેગ દૈનાંથી માટ્યો હતો, એમ પ્રકાશનમાં ઊરતી વખતે બેગ દૈનાંથી બૂટી ગયો હતો. તેણે નાના માલેગાંબમાં સત્તા ફેલીની વિસેના કાર્યક્રમાં સંકષણ મળ્યું હતું.

અભિપ્રેક શુક્લા (૩૦) શુક્વરારે સાહિતે ૮ વાગ્યે બોર્ડરસર રેલેલી બેગ દૈનાંથી માટ્યો હતો, એમ પ્રકાશનમાં ઊરતી વખતે બેગ દૈનાંથી બૂટી ગયો હતો. તેણે નાના માલેગાંબમાં સત્તા ફેલીની વિસેના કાર્યક્રમાં સંકષણ મળ્યું હતું.

૪૫ ગ્રામીન મળ્યાં હતાં.

જેક આપીના મંજુકુ પ્રાપીઓ ગુંગાળામણ અને તેમની તસ્કરી કરવામાં આવી હતી, એનું પણેંચતા જે તેમો બેગ જોગાની સંગ્રહાસંકણ રાખ રહ્યા હતા.

રેસિક્ટ એસિસ્ટેન્ચની સંબંધિત પ્રાપીઓ જોગાની સંગ્રહાસંકણ રાખ રહ્યા હતા. વાઇલેન્સ એક્ટોની જોગાની સંગ્રહાસંકણ રાખ રહ્યા હતા. (પીટીઅટ)

રાજ ઠાકરે સાથે વરલીમાં સંયુક્ત સભાને સંબોધતા આગામી દિવસોમાં પણ મરાઠી મુદ્દે હુમલા યાલુ રહેશે એવી ચેતવણી ઉચ્ચારી: 'મ'થી મરાઠી, 'મ'થી મનપા અને 'મ'થી મહારાષ્ટ્રમાં સરકાર'

ઓફિસમાં તોડફોડ બાદ સુશીલ કેડિયાએ માગી રાજ ઠાકરેની માફી

ભાષા તોડફોડની: દિનયેટેમેન્ટ એકવાઈજર સુશીલ કેડિ